

Espoon vesiensuojelun toimenpideohjelman seurantaindikaattorit: Vuoden 2021 seuranta

Ympäristö- ja rakennuslautakunnan kokous 19.5.2022

Sisällysluettelo

Toimenpiteiden seuranta ja seurattavat muuttajat.....	2
JÄTEVESIEN KÄSITTELY.....	2
VEDENOTTO JA ALIVIRTAAMAT.....	2
VIRTAVESIKUNNOSTUKSET JA VAELLUSESTEIDEN POISTO.....	3
MAATALOUDEN TOIMENPITEET.....	4
METSÄTALOUDEN TOIMENPITEET.....	5
JÄRVIEN SUOJELU:.....	5
ESISELVITYKSET, KUNNOSTUSSUUNNITELMAT, ASUKASTILAISUUDET, KUNNOSTUKSET; HAPETUKSET.....	5
VARAUTUMINEN ILMASTONMUUTOKSEN VAIKUTUKSIIN JA HULEVESIEN HALLINTA.....	6
POHJAVESIEN SUOJELU.....	8

Toimenpiteiden seuranta ja seurattavat muuttujat

Toimenpiteiden tuloksellisuus näkyy vesistöjen ekologisessa tilassa, jotka Uudenmaan ELY -keskus arvioi vesipuitedirektiivin mukaisesti kuuden vuoden välein ja Espoon ympäristökeskuksen vuosittaisessa vesistöjen vedenlaatutarkkailussa. Ekologisen tilan muutokset eivät tapahdu hetkessä, vaan toimenpiteiden tulokset näkyvät viiveellä. Uusien ajattelumallien ja toimintatapojen hyväksyntä ja siirtyminen käytäntöön vie aikaa. Toimenpiteiden toteutumista seurataan ympäristölautakunnan toimesta vuosittain.

JÄTEVESIEN KÄSITTELY		
Toimenpide	Vastuutaho, yhteistyötaho	Toteutuneet
Jätevesien neuvontahanke haja-asutusalueella	Ympäristönsuojelu yhteistyöhanke Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistyksen kanssa	Kaupungin verkkosivuille tehtiin laaja yksityiskohtainen tietopaketti haja-asutuksen jätevesistä: ympäristönsuojelulain vaatimukset, mahdolliset tekniikat, neuvoja. Erillistä neuvontahanketta ei ollut. Noin 20 kpl asiakasneuvontaa.
Kaupungin omien pienpuhdistamojen puhdistustehon nostaminen nykyisten säädösten määräämälle tasolle	Espoon kaupunki, Tilakeskus	Ympäristönsuojelu valvoo jatkuvasti puhdistamoita. Pakankylän koulu on liitetty HSY:n jätevesiviemäriin sen rakentuessa alueelle.
Ylivuotovesien vähennys	HSY-vesihuolto	Jatkuvaa

VEDENOTTO JA ALIVIRTAAMAT		
Toimenpide	Vastuutaho, yhteistyötaho	Toteutuneet
Vedenoton vaikutuksista tehostettua neuvontaa/tiedotusta Golfkentille ja pienpuutarhoille (projektina)	YMPÄRISTÖNSUOJELU, golfkentät, maan- ja vesialueen omistajat	Jatkuva tiedotus ja neuvonta, ei erillistä projektia

VEDENOTTO JA ALIVIRTAAMAT		
Toimenpide	Vastuutaho, yhteistyötaho	Toteutuneet
Valvonnan lisääminen AVIn luvittamissa vedenotto-kohteissa ja vähävetisyyssajan dokumentointi	ELY-keskus, YMPÄRISTÖNSUOJELU, golfkentät, maan- ja vesialueenomistajat,	Jatkuvaa

VIRTAVESIKUNNOSTUKSET JA VAELLUSESTEIDEN POISTO		
Toimenpide	Vastuutaho, yhteistyötaho	Toteutuneet
Pienten vaellusesteiden poisto, tierumpujen ym. korvaaminen silloilla	Kaupunkitekniikan keskus (KAKE) ja avo-oja työryhmä	Jatkuvaa
Suurten vaellusesteiden poisto, padot, kalatiet, suunnitelmat	Kaupunkitekniikan keskus (KAKE), HSY -vesihuolto, ELY-keskus, yhdistyksiä mm. Rotaryt	Dämmanin ja Nuuksion Pitkäljärven säännöstelyn muutos vireillä AVI:ssa. Bodomin ja Matalajärven säännöstelyn muutos vireillä AVI:ssa
Pienten virtavesien talkookunnostukset	Ympäristönsuojelu Virtavesien hoitoyhdistys (Virho ry) sekä muut luonnon- ja vesiensuojeluyhdistykset	Ei tietoa
Suurten virtavesien elinympäristö- ja kalataloudelliset kunnostukset /kunnostussuunnitelmat	ELY-keskus, KAKE, Ympäristönsuojelu	Suurin osa Espoonjoen kunnostuksesta valmistui 2021
Vaellusesteiden päivittäminen kaupungin sisäiseen tietokantaan	Ympäristönsuojelu	Valmis, päivitettävä jatkossa
Ympäristökeskuksen ohjeita uomien muokkaamiseen sekä pienvesien suojelutietoa + jalkauttaminen	Ympäristönsuojelu	Ohje valmistui 2015, jatketaan jalkauttamista

VIRTAVESIKUNNOSTUKSET JA VAELLUSESTEIDEN POISTO		
Toimenpide	Vastuutaho, yhteistyötaho	Toteutuneet
Säännöstelyn purku ja muutosselvitykset	ELY-keskus, Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä (HSY vesihuolto), Kaupunkitekniikan keskus (KAKE), maa- ja vesialueen omistajat	Dämmanin ja Nuuksion Pitkäjärven säännöstelyn muutos vireillä AVI:ssa, Bodomin ja Matalajärven säännöstelyn muutos vireillä AVI:ssa

MAATALOUDEN TOIMENPITEET		
Toimenpide	Vastuutaho, yhteistyötaho	Toteutuneet
Hotspot -peltojen kartoitus	Maataloussihteeri, (projektityöntekijä), viljelijät	Valmistunut 2017, ei julkaistu
Perustettujen suojavyöhykkeiden määrä	Maanomistajat, viljelijät	Ei tietoa
Perustettujen kosteikkojen määrät	Maanomistajat, viljelijät	Ei tietoa
Vuokrapeltojen vesiensuojelutoimenpiteet	Espoon kaupunki (maanomistus, tonttiyksikkö), Ympäristönsuojelu	Edellytetään ympäristökorvausjärjestelmään sitoutumista yli 5 ha vuokra-alueilla
Tilakohtaiset/viljelijäyhdistykset neuvontatilaisuudet	Maataloussihteeri, Ympäristönsuojelu, viljelijät, neuvontajärjestöt, ELY-keskus	Ei tietoa
Suojavyöhykkeiden yleissuunnitelman päivitys	Maataloussihteeri, Ympäristönsuojelu, maatalouden neuvontajärjestöt, ELY-keskus, viljelijäyhdistykset	Valmistunut 2017, ei julkaistu

METSÄTALOUDEN TOIMENPITEET		
Toimenpide	Vastuutaho, yhteistyötaho	Toteutuneet
Tiedon lisääminen metsätalouden vesiensuojelusta	Suomen metsäkeskus, Metsätalouden neuvontajärjestö , Kaupungin luonnonhoitoyksikkö ja viherylläpito	Ei tietoa
Tiedotusta kuormitukselle herkistä / kalataloudellisesti arvokkaista vesistöistä	Ympäristönsuojelu, metsänhoitoyhdistykset, neuvontajärjestöt	Monikonpuron kalastuskieltokyltit laitettiin vireille

JÄRVIEN SUOJELU:		
ESISELVITYKSET, KUNNOSTUSSUUNNITELMAT, ASUKASTILAISUUDET, KUNNOSTUKSET; HAPETUKSET		
Toimenpide	Vastuutaho, yhteistyötaho	Toteutuneet
Järvikunnostusopas asukkaille	Ympäristönsuojelu	Nettisivuilla julkaistavan oppaan päivitys aloitettu
Asukastilaisuudet	Ympäristönsuojelu	
Perustila- ja kunnostusselvityksiä järville ja merenlahdille	Ensisijaisesti vesialueen omistajat (mm. kalastusalue, osakaskunnat), asukkaat, maanomistajat, Ympäristönsuojelu asiantuntijana ja mahd. hankekohtaisia avustuksia	Meriluontokartoituksia (Metsähallitus) joissa myös merenlahtia mukana, Kalajärven kasvillisuuskartoitus Laaksoalahden huvilayhdistyksen selvitys vesienhallintaratkaisuihin Vanhankartanonpuron varrelle
Kunnostukset, hapetukset, hoitokalastukset, kasvillisuuden poisto yms.	Ympäristönsuojelu hankekohtaisesti, osakaskunnat, suojeluyhdistykset	Pitkä- ja Lippajärvien hapetus ja hoitokalastus, Hannusjärven hapetus, hoitokalastus ja kasvillisuuden poisto, Kalajärven kasvillisuuskartoitus

JÄRVIEN SUOJELU:		
ESISELVITYKSET, KUNNOSTUSSUUNNITELMAT, ASUKASTILAISUUDET, KUNNOSTUKSET; HAPETUKSET		
Toimenpide	Vastuutaho, yhteistyötaho	Toteutuneet
Vesiensuojeluneuvontaa / -esityksiä asukasiloissa, sidosryhmille ym.	Ympäristönsuojelu, ELY-keskus, yhdistykset	Virtavesiselvityksen esitys YRK:n työntekijöille

VARAUTUMINEN ILMASTONMUUTOKSEN VAIKUTUKSIIN JA HULEVESIEN HALLINTA		
Toimenpide	Vastuutaho, yhteistyötaho	Toteutuneet
Vesiuomat pyritään säilyttämään avoimina ja niiden putkituksia maan alle tulee välttää.	KAKE (Kaupunkitekniikan keskus), Kaupsu, Ympäristönsuojelu	Jatkuvaa ohjeistusta
Espoonjoen tulvatasanteet ja vesienhoidollisestikin sopivien tulvasuojelukeinojen lisääminen	KAKE (Kaupunkitekniikan keskus), ELY-keskus, Ympäristönsuojelu	Kunnostustoimet suoritettu 2021
Hulevesien puhdistaminen biohiilen avulla pilottiprojekti	Hallituksen kärkihanke-Ravinteet kiertoon, Kaupunki vesistöt kuntoon -hanke	Projekti päättyi 2019, mutta seurantaa edelleen
Luonnonmukaisia hulevesien käsittelymenetelmiä myös rakennetuille vanhoille alueille	TEKE, luonnonhoito ja viheryksikkö, hulevesi työryhmä	Jatkuvaa
Luonnonmukaisten hulevesien käsittelymenetelmien edistäminen	Ympäristönsuojelu, Marketanpuisto, Vantaa, Espoo, Helsinki, hulevesityöryhmät	Hulevesivideot valmistuivat 2019, uusi hulevesiohjelma hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 2021
Viherkattojen edistäminen	Kaupunkisuunnittelu	Julkaistu Espoon viherkattovisio -lehtinen 2020
Rakentamisaikaisten työmaavesien hallintaohjeen jalkauttaminen urakoitsijoille ym.	Espoon hulevesityöryhmä, Ympäristönsuojelu, HSY -vesihuolto	Jatkuvaa (opas päivitetään 2022)

VARAUTUMINEN ILMASTONMUUTOKSEN VAIKUTUKSIIN JA HULEVESIEN HALLINTA

Toimenpide	Vastuutaho, yhteistyötaho	Toteutuneet
Sulfidisavimaiden käsittelyohjeet	Kaupunkitekniiikan keskus (KAKE), Ympäristönsuojelu, ELY-keskus, Geologian tutkimuskeskus (GTK)	Valmistui 2018 (UUMA yhteistyöprojekti), huomioidaan esimerkiksi rakennuslupalausunnoissa
Espoon hulevesiohjelman toteutus ja jalkauttaminen kaupungin eri toimialoille	Espoon hulevesityöryhmä, Espoon kaupungin kaikki toimialat, HSY-vesihuolto	Jatkuvaa, ohjelma päivitetty

POHJAVESIEN SUOJELU

Toimenpide	Vastuutaho, yhteistyötaho	Toteutuneet
Espoon pohjavesialueiden suojelusuunnitelma	Ympäristönsuojelu , HSY, ELY-keskus	Valmistunut 2015
Suojelusuunnitelman toteutus, seurantaryhmän tapaamiset	Ympäristönsuojelu , Geo, Kaupsu, Pela, Esyt, HSY, ELY-keskus	Ryhmä kokoontui edellisen kerran v. 2016
Suojaamattomien maanalaisten öljysäiliöiden poisto	Kiinteistön omistaja	Ei tietoa / jatkuva toimenpide
Kiinteistökohtaisten jätevesijärjestelmien tarkastus	Kiinteistön omistaja	Ei tietoa
Vanhon muuntamoiden korvaaminen puistomuuntamoilla ja keräysaltailla	Ympäristönsuojelu, Fortum Oy	Ei tietoa
Mankin pohjavesialueella Kauklahdessa ja Metsämaan pohjavesialueella tulevien rakentamistoimenpiteiden yhteydessä ehdotetaan rakennettavaksi pohjavesisuojauskset	Ympäristönsuojelu , Liikennevirasto	Ei tietoa
Entisten taimi- ja kauppapuutarhojen kiinteistöjen, joilla on tapahtunut öljyvuoto, osalta ehdotetaan maankaivutoimenpiteiden yhteydessä selvitettäväksi maaperän ja pohjaveden pilaantuneisuus	Kiinteistön omistaja	Jatkuvaa
Merkittäväillä varavedenottamoalueilla (Brinkinmäki, Lahnus, Metsämaa ja Puolarmetsä) pohjaveden vuosittainen laaja laatuseuranta sekä kattava pohjaveden pinnankorkeuksien seuranta	Ympäristönsuojelu, Geo, HSY	Jatkuvaa